

засудженими до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. URL: <http://www.moodle.socosvita.kiev.ua/moodldata/filedir/d8/68/d8688caf7bb0f70804c608e0d94c6d91beefd0a1>

УДК 364.02

Миколюк С.М.

кандидат економічних наук

доцент кафедри психології та соціальної роботи

Західноукраїнського національного університету

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ВИПЛАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державні соціальні допомоги та виплати в Україні базуються на ідеї соціальних мінімумів: мінімальна зарплата, мінімальна пенсія, прожитковий мінімум тощо. Саме на основі прожиткового мінімуму запроваджено систему соціальних виплат.

Ще до війни в Україні соціальні аналітики зазначали, що розміри мінімальних державних соціальних стандартів відчутно занижені. Тому вдосконалення методичних підходів до встановлення соціальних стандартів нарахування соціальних допомог та виплат для українців є досить актуальним завданням у контексті поліпшення рівня їх соціального захисту.

Регулювання відносин у сфері соціальних допомог та виплат здійснюється багатьма законодавчими та правовими актами. Найважливішими серед них є Конституція України, Закони України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про прожитковий мінімум», «Про соціальні послуги» та Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг основних соціальних і демографічних груп населення».

На сьогодні показник величини прожиткового мінімуму залишається одним із ключових для призначення соціальних допомог та виплат. Він є державним нормативом, що використовується при визначенні більшості показників соціального блоку бюджету, саме тому привертає до себе найбільшу увагу. Прожитковий мінімум визначається як «вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистостей» [3].

В умовах воєнного стану в Україні соціальні допомоги та виплати не призупиняються. Державна соціальна допомога виплачується і буде виплачуватись протягом усієї дії воєнного стану та впродовж одного місяця після його припинення чи скасування. Під час воєнного стану не потрібно звертатися за її перепризначенням або підтвердженням права на її отримання [2]. Це стосується таких виплат:

- допомоги малозабезпеченим сім'ям;
- допомоги на дітей одиноким матерям;
- допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;
- допомоги на дітей, хворих на тяжкі хвороби, яким не встановлено інвалідність;
- щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу;
- тимчасової державної допомоги дітям, батьки, яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;
- щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг;
- тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату.

Алгоритм нарахування та отримання соціальних виплат у перший місяць літа 2022 року не змінився. В Україні повністю профінансовано соціальні допомоги та виплати на період воєнного стану. Не дивлячись на воєнний стан в Україні держава навіть підвищує соціальні допомоги та виплати окремим категоріям населення. Так людям, які виїхали із тимчасово окупованих територій України або із зони бойових дій щомісяця виплачують допомогу від держави у розмірі від 2 до 3 тисяч на особу в залежності від віку [4]. Відновлено справедливість в індексації пенсій на законодавчому рівні: індексація пенсій тепер буде відбуватись щорічно 1 березня [6].

Уряд ухвалив рішення, яке забезпечує виплату щорічної разової грошової допомоги майже мільйону людей відповідно до Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань в умовах воєнного стану» [1; 5]. Так держава розширила пільги та гарантії для сімей тероборони та добровольців. Внаслідок цього добровольці Сил територіальної оборони Збройних сил України, члени добровольчих формувань територіальних громад матимуть можливість отримати грошові виплати, що передбачені в разі поранення та інвалідності внаслідок військової

агресії проти України, а в разі загибелі – члени їхніх родин отримають одноразову грошову допомогу.

Таким чином, усі соціальні допомоги та виплати під час воєнного стану виплачуються своєчасно та в повному обсязі для усіх громадян України. Крім того, держава знаходить можливості для розширення соціальних пільг та гарантій в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деякі питання виплати у 2022 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань»: Постанова Кабінету Міністрів від 07.05.2022 №540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-2022-%D0%BF#Text>.
2. Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів від 07.03.2022 №214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2022-%D0%BF#Text>.
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
4. Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів від 01.10.2014 №505. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF#Text>.
5. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 № 3552-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.
6. [Справедливість в індексації пенсій відновлено на законодавчому рівні – Марина Лазебна. Міністерство соціальної політики : веб-сайт.](http://www.cmsp.gov.ua/news/21780.html) URL: [/www.cmsp.gov.ua/news/21780.html](http://www.cmsp.gov.ua/news/21780.html).